

Om ett af Dr. A. Y. Grevillius funnet "abnormt fall af skottbildning hos *Antennaria dioica* (L.) Gärtn."

Af OTTO EKSTAM.

I h. 3 af denna tidskrift för 1895 redogör GREVILLIUS¹⁾ för ett af honom i nordligaste Ångermanland funnet egendomligt individ af *Antennaria dioica*. Efter att i detalj hafva beskrifvit växtens utseende, sammanfattar han de resultat, hvartill han kommit, sålunda:

"Samtliga grenar på det uppräta relativa hufvudskottet torde jämte öfre delen af detta senare böra betraktas som tillsammans utgörande en abnormt utbildad blomkorgställning, hvars grenar afvika genom: 1) förlängda och förökade internodier och rikligare utbildning af assimilationsorgan; 2) utbildandet af sekundära rent assimilatoriska skott, som i intet afseende skilja sig från de vanliga rosettskotten; 3) betydlig oliktidighet i utvecklingen (hvadan individets blomning blef fördelad öfver åtminstone större delen af vegetationsperioden)."

Af den uppsatsen åtföljande, instruktiva figuren föreföll mig emellertid GREVILLIUS uppfattning af abnormiteten ej fullt riktig, hvarföre jag sökte få tillfälle att få se individet i fråga, som förvaras å Stockholms högskolas bot. institut, hvilket ock med största tillmötesgående bereddes mig af Prof. G. LAGERHEIM.

Jag fann därvid min förmodan besannad. Abnormiteten bestod helt enkelt däri, att *de vegetativ-floralaxlarne vid föregående vegetationsperiods slut ej,*

---

¹⁾ A. Y. GREVILLIUS, Om ett abnormt fall af skottbildning hos *Antennaria dioica* (L.) Gärtn. Medd. fr. Bot. fören. i Stockholm n:o 9.

såsom vanligen inträffar, vissnat bort, utan lefvat äfven till den följande perioden och då befunnit sig i så lifskraftigt tillstånd att utvecklingen omedelbart kunnat fortgå. Endast blomställningen tyckes ha vissnat (synes å figuren med hängande korgar) — men så var ock dess funktion slut, i det samtliga korgar för länge sedan voro tömda. Från en del bladveck i öfre delarne af fjolårets axlar frambröto vid den nya periodens början veg.-fiorala axlar, af hvilka, då exemplaret i slutet af augusti togs upp, en del redan hunnit i blom, andra nyss börjat sin utveckling. Att samtliga dessa axlar begynte med en bladrosett, torde helt enkelt få tillskrifvas "återslag".

För riktigheten af denna tolkning — hvilken framgick genast vid första påseendet — talar bland annat den omständigheten, att de gamla korgarne, om de framkommit under året, omöjligt kunnat vara så långt utvecklade, ty som bekant blommar *Antennaria dioica* i öfre Norrland vanligen i juli och augusti och träffas vanligen ej förr än under den senare månaden i frukt. Med tanke på den långa utvecklingstid, som uppenbart skilde de gamla och nya korgarne åt, bortfaller därför hvarje möjlighet för att de kunnat tillhöra samma vegetationsperiod.

För öfrigt voro fjolårets blad högst olika de under året utvecklade. Under det de förra voro fläckiga, mer eller mindre vissnade¹⁾ och buro tydliga spår af en öfvervintring, voro de senare fullt normala och lifligt gröna.

GREVILLIUS har sålunda, ehuru han visserligen ej kunnat tolka sitt fynd, gifvit ett vackert exempel på, att en ört, hvars axlar under vanliga förhållanden vid vinterns inträde alldeles eller till största delen vissna ned, öfvervintrat och vid vårens inbrott utan vidare fortsatt sin utveckling (i detta fall alltså förhållande sig som en halfbuske). Mig veterligen har

¹⁾ Å figuren äro alla bladen tecknade som friska!

något liknande förut ej iakttagits inom den skandinaviska floran. Däremot äro dylika fall särdeles vanliga i polarländerna, hvarpå KJELLMAN¹⁾ lämnat åtskilliga synnerligen intressanta exempel. Själf har jag på Novaja Semlja sommaren 1891 varit i tillfälle att iakttaga, huru växter om våren omedelbart fortsatt sin utveckling där, hvarest de om hösten avslutade densamma. Särskildt iaktogs detta upprepade gånger hos den af KJELLMAN omtalade *Stellaria longipes* Goldie äfvensom hos en del gräs.

Hvad slutligen utbildningen af de långa korgskaften å fjolårets axlar beträffar, är GREVILLII iakttagelse härom ej ny och ej heller torde denna företeelse vara synnerligen ovanlig²⁾.

Lunds Botaniska Förenings förhandlingar.

XLIII. Den 28 september 1894.

1. Sekreteraren framlade exemplar af en ny Poa-art, funnen i närheten af Kristiania af Overlærer J. DYRING, som öfverlemnade några exemplar såsom gåfva åt föreningen.

2. Docent MURBECK omnämnde några nya fanerogamfynd i Sverige, bl. a. *Thrinicia hirta* L. från Gotland.

XLIV. Den 26 oktober 1894.

1. Professor BERGGREN föredrog om mosslägtena *Hookeria* och *Daltonia* och illustrerade sitt föredrag genom förevisning af herbariematerial och teckningar.

¹⁾ Ur Polarväxternas lif. — A. E. NORDENSKIÖLD, Studier och forskningar föranledda af sina resor i höga Norden. Stockholm 1883.

²⁾ Jfr HARTMANS Handbok i Skandinaviens flora. 11 uppl. p. 13.

2. Stud. K. B. NORDSTRÖM redogjorde för sina studier öfver släktet *Quercus* med särskild hänsyn till de i Karlshamns-trakten förekommande formerna, af hvilka ett större antal demonstrerades. Äfven exemplar af en förmodad hybrid framlades.

XLV. Den 27 november 1894.

1. Professor ARESCHÖUG förevisade några egenomliga *Hedera*-stammar och redogjorde i samband dermed för de olika slagen af klättrande växter.

2. Kand. HJ. MÖLLER redogjorde för en del af sina undersökningar öfver rotens byggnad hos vedartade växter.

XLVI. Den 28 februari 1895.

Kand. H. G. SIMMONS förevisade en del under den förflutna sommaren i Bohuslän insamlade hafsalger och redogjorde i anslutning till "Algenregionen und Algenformationen im östlichen Skagerrack" af F. R. Kjellman för deras förekomst vid bohuslänska kusten.

XLVII. Den 16 mars 1895.

D:r K. STENSTRÖM höll föredrag om "en biologisk tolkning af några epidermoidala skyddsmedel".

XLVIII. Den 21 oktober 1895.

Professor BERGGREN föredrog om mosssläktena *Hypnodendron* och *Hypopterygium*.

XLIX. Den 26 november 1895.

1. Professor ARESCHÖUG höll ett föredrag om olika typer af perennerande växter och deras biologiska egenskaper.

2. Some remarks on the flora of the Isle of Wight, England.

By THORILD WULFF J.R.

In summer 1894, I had a two-months' botanical excursion in the Isle of Wight, and supposing it may be of interest to get some fresh notes on the botany of the island, I will here give a list of the more interesting plants that were found. —

Dr. W. A. BROMFIELD'S "Flora Vectensis" of 1856, and FRED. TOWNSEND'S "Flora of Hampshire, including the Isle of Wight", 1883, have been of great use to me, though the localities given there have of course altered a little during the time that has passed since their books were published.

I visited the island in July and August, and made excursions in most parts of the country. The weather was all the while very unfavourable for botanical work, pouring rain and fog almost every day.

The well known Isle of Wight botanist, Mr. FRED. STRATTON kindly assisted me in the pursuit of my work, and I have to return my best thanks to this gentleman.

From a botanical point of view the Isle of Wight is to be divided into two districts, one northern and one southern part, a range of high chalk downs running east and west from Culver Cliff to the Needles, forming the limit between them. In the southern district the Lower Greensand and Gault are met with, in the northern part Tertiary strata (Hamstead and Bembridge beds, London clay etc.) chiefly occupy the country. The middle part of the island, "the downs", has an average height of 500—600 feet above the level of the sea, but in general the country only rises to 200—300 feet, very often abruptly ending against the sea. The highest tops are St. Boniface Down (782 feet) and St. Catherine's Hill (781 feet).

— The woods are confined to the north side, where they cover a great surface east and west of the river Medina.

The following localities are given according to some notes, written during the summer.

Clematis Vitalba, L. Common in hedges and shrubberies all over the island; especially abundant on the chalk, but also growing on other soil.

Ranunculus bulbosus, L. Of this plant I found an extraordinary small form on the Freshwater Downs, but as I only came across a few specimens, I am not sure whether it is growing there as a constant pygmean form, though I think it very likely. The specimens are 1—1,5 cm. tall, the single flower — and the very few leaves egressing directly from the bulb.

R. arvensis, L. In corn-fields west from Niton Village.

Aconitum Napellus, L. In fine specimens on the banks of the Medina just above Newport.

Glaucium luteum, Scop. Rather common on the sea-coast between Blackgang and Ventnor in several places. I also saw some specimens growing on a railway-bank at a great distance from the coast, between Newport and Shide, where they nevertheless seemed to thrive very well.

Cakile maritima, Scop. On the sandy shores of Totland Bay.

Raphanus maritimus, Sm. The plant is noted from "the cliffs at Steephill and shore towards Ventnor" ¹⁾ as growing abundantly. I closely examined the coast between these two localities, but I only found the species in one single place of a very small extent, just below St. Lawrence Hospital. In the end of July all specimens were fruited and about 1,5 m. in height.

¹⁾ Townsend: Flora of Hampshire, 1883, pag. 25.

Matthiola incana, Br. On the High Down cliffs east to Freshwater Gate plentiful, but growing on the almost vertical sides of the cliffs, the plant is very difficult to get at.

Cheiranthus Cheiri, L. Common. I have especially noted it in greatest abundance from the old walls of Carisbrook Castle and Churchyard.

Nasturtium Armoracia, (L.) Fr. On the banks of the Medina south of Newport. Probably escaped from cultivation.

Frankenia laevis, L. In Townsend's Flora pag. 47. the plant is said to grow on the edges of the salt pans at Newtown. Though I very carefully examined this place where it formerly grew, I was not able to find the least of it, and consequently I am almost sure the plant is no more to be found there. The same author states the plant to grow at St. Helen's spit, but, informed by my friend Mr. Fred. Stratton of the great alterations (cultivation or something like that) that have been made on the very same place where it formerly used to grow, I did not go there to look for it, the plant probably having disappeared. It seems to me that this species, therefore, is no more to be considered an Isle of Wight plant.

Silene maritima, With. On the cliffs above the high road in the Undercliff at Niton, however, rather rare.

Halianthus peploides, (L.) Fr. On the sandy coast at Yarmouth and Newtown.

Tamarix gallica, L. grows in very fine specimens at Newtown, close to the salt pans north of the coast-guard's station. As I did not observe the plant cultivated in the gardens of the neighbourhood, I do not see why it should not be considered a native there. Dr. Bromfield however writes in the "Flora Vectensis": "Tamarix gallica . . . is only growing there (at Freshwater) now in a cult. state."

Hypericum Androsæmum, L. In hedges and shrubberies at Shide; apparently not very frequent in the island.

H. pulchrum, L. Frequent at Niton, Ventnor, Staplers, Newport, Arreton, Freshwater and in Parkhurst Forest.

H. hirsutum, L. In hazel-groves at Calbourne.

Althæa officinalis, L. On the western bank of the river Yar, and at Norton frequent.

Lavatera arborea, L. was found growing on the sea-coast at Steephill in a number of specimens though only within a small extent. On that spot the plant was not likely to have been cultivated, but it may have escaped cultivation for in the vicinity, I saw "the Tree Mallow" planted in the cottage-gardens. Dr. Bromfield considered it "as a stray from cottage-gardens". Townsend also only saw the species in cultivation on the island. However, he adds: ". . . . Our older botanists had evidently no doubt about "Our Tree Mallow" being native". —

Linum angustifolium, Huds. In dry fields north of St. Catherine's Lighthouse.

Ilex Aquifolium, L. In thickets and hedges at Niton and many other places very common, sometimes with *Stegia Ilicis*, Fr. parasitical in its leaves.

Acer Pseudo-platanus, L. Plentiful in the Undercliff, planted or perhaps a native, according to Townsend.

Ulex Gallii, Planch. In Parkhurst Forest in great abundance together with *U. europæus* and

U. nanus, Forst., from which *U. Gallii* is very well distinguished, though intermediate forms are common. I saw *U. nanus* in the most typical specimens on the downs (e. g. at Arreton).

Genista tinctoria, L. At Calbourne in a field right in front of the railway-station in plenty. Also

growing in fields north of Newport on the way from there to West Cowes.

Sarothamnus Scoparius, Koch. Close to the main road in the Undercliff at Ventnor.

Trifolium hybridum, L. In meadows at Niton and on the railway banks at Shide near Newport, this species very often occurred as a very curious "phyllantha" form: a number of small leaves forming a head just like the proper flowerhead.

Astragalus glycyphyllos, L. Rare. By the road-sides in the Undercliff between Niton and Steeplehill in some places; preferring sand and gravel.

Hippocrepis comosa, L. Dry meadows and walls, very common in most parts of the Isle of Wight.

Vicia silvatica, L. Very scarce, and only known from a few places in the North Wight. I saw it growing south of Shanklin in a shrubbery above the Landslip tolerably numerous.

Lathyrus Nissolia, L. On the road-sides from Newtown to Parkhurst Forest, and on the railway banks between Newport and Calbourne.

Spiraea Ulmaria, L. Common. — The variety *f. denudata*, Presl.¹⁾ that is distinguished by the leaves being green also on their back side was found together with the proper species in a wet meadow at Carisbrook.

Rosa pimpinellæfolia, L. In Parkhurst Forest abundant, and in general common in the northern district.

Lythrum Salicaria, L. On the banks of the Medina from Blackwater to Newport in very nice specimens.

Epilobium angustifolium, L. was found in the same locality.

Sedum anglicum, Huds. In the cliffs forming the coast from Blackgang Chine to St. Catherine's

¹⁾ Flora Cechica by C. B. & J. S. Presl. Pragæ 1819.

Point, also on the southern slopes of the High Down Cliffs at Freshwater.

Eryngium maritimum, L. On the sandy shores west from the mouth of the river Yar and at Totland Bay in many places.

Petroselinum segetum, Koch. In fields at Newport and Carisbrook Castle, also in hedges bordering the road from Niton Village to Rocken End.

Sison Amomum, L. Very common in hedges, borders of fields, road-sides etc. in the surroundings of Newport. Fruits in the end of August.

Pimpinella Saxifraga, L. This plant is met with on the High Down in a very nice little form: *f. arenaria*, N. Bryhn¹⁾ that was first observed in the peninsular of Jæderen on the western coast of Norway. In the beginning of August, I found the plant with flowers and fruits, and of a height from 3—6 cm.

Bupleurum tenuissimum, L. On the grassy edges of the salt pans at Newtown.

Enanthe pimpinelloides, L. In fields west of Newport towards Carisbrook.

Æ. crocata, L. Common in ditches etc. in all districts.

Crithmum maritimum, L. In the cliffs and on the shore from Ventnor to the Needles very frequent. Fruits not until late in August.

Torilis Anthriscus, (L.) Gmel. Common.

T. nodosa, Gærtn. In grassy fields on the hillside north of Knowle's Farm at Rocken End, and in cultivated fields between Niton and Blackgang. Also in fields about East and West Cowes.

Scandix Pecten-Veneris, L. Cult. land common, for instance at Niton, Newport and Cowes.

---

¹⁾ N. Bryhn: Bidrag till Jæderens Flora. 1877. — Inserted in: Nyt Magazin for Naturvidenskaberne. 22:nd vol. Christiania, 1877. Pag. 245—320.

Viscum album, L. Townsend writes on this species pag. 158: "Very rare or extinct in Wight". — I am glad to have noticed several plants now growing on apple-trees in a garden at Chillerton, on the east side of the main road from Newport to Blackgang.

Rubia peregrina, L. In hedges at Niton and Newtown. The plant seems to be rather frequent in the island.

Galium cruciatum, L. Inside the walls of Carisbrook Castle and in some other places. The species is especially met with on the chalk, and seems to prefer that soil.

Asperula Cynanchica, L. On the chalk downs running east and west across the island, common.

Centranthus ruber, DC. On the rocks about Ventnor and Steephill in great abundance. In shady places in the Undercliff it sometimes occurs with pale white flowers.

Dipsacus silvestris, L. Common.

Scabiosa Columbaria, L. On the chalk downs very common. — On the High Down at Freshwater I found a variety of this plant for which I propose the name:

f. nana. — *N. f.* — *Planta acaulis, ad basim rosula foliorum instructa. Corymbi 1—3, sessiles vel pedunculis dense sericeis, 1—1,5 cm. longis insidentes.* —

Carduus tenuiflorus, Curt. On the edge of the cliffs above the Undercliff at Niton, also on Shanklin Down.

Carlina vulgaris, L. About Niton in dry places frequent. — On the High Down together with *Scab. Columbaria f. nana*, I found *Carlina vulg.* growing in a curious form, naturally owing to the unfavourable conditions of life on the downs. The variety, being a most distinguished one, deserves its own name, and I propose for it:

f. humillima. — *N. f.* — *Acaulis vel planta simplex, cum corymbo unico 2,5—4 cm. alta; folia rosulata, parum incisa.* —

Serratula tinctoria, *L.* In grassy fields and wet meadows very frequent in the North Wight.

Centaurea nigra, *L.* Common.

Filago germanica, *L.* In the South Wight on the top of the cliffs above the high road between Niton and Old Park.

Inula Conyza, *DC.* Confined to the chalk. Scattered about in all districts though nowhere abundantly. I noted Niton, Calbourne and Arreton as good localities.

Inula crithmoides, *L.* Salt marshes on the western bank of the river Medina, not very far from the Cement Works. Another locality is on the shores of Newtown Bay and on the edges of the pans there, formerly used for salt-working.

Pulicaria dysenterica, *Gærtn.* In damp places, ditches etc. very common.

Cichorium Intybus, *L.* On the waysides of the neighbourhood of Newport.

Picris hieracioides, *L.* On the chalk, for inst. at Shide, Staplers and Arreton.

Helminthia echioides, *Gærtn.* Sea-coast at Blackgang, St. Catherine's and St. Lawrence.

Campanula glomerata, *L. f. nana* *C. Bayley* was found on the downs of the West Wight; abundantly on the High Down.

C. rotundifolia, *L.* was found together with the former one and varying in somewhat the same manner. I would name the plant:

f. pygmæa. — *N. f.* — *Caulis simplicissimus, 2—4 cm. altus, uniflorus, ad basim foliosus, cæterum foliis parvis squamiformibus instructus. Lacinie calycis rectæ, non extrorsum curvatæ. Corollæ longitudo 8—10 mm.*

Erica cinerea, L. Very common. I never saw it more abundant than about Warren Farm and Yorks Greens at Freshwater, where this heaths were quite red with this plant. *E. Tetralix*, L. Common.

Erythraea Centaurium, Pers. Rather common. In the Undercliff sometimes whiteflowered.

E. pulchella, Fr. On the downs frequently.

Chlora perfoliata, L. On the cliffs of the southern coast, and there growing to the extraordinary height of 40—50 cm. Preferring chalky soil.

Convolvulus arvensis, L. β *linearifolius*, Chois. I saw this form growing in cult. fields and on waste ground about Niton (N. E.) from the village).

Cuscuta Epithymum, L. Growing on *Ulex nanus*, U. Gallii, *Calluna vulg.* and *Erica* sp. on Arreton Down and in Parkhurst Forest.

Lycium Barbarum, L. Only planted in hedges at Ventnor.

Digitalis purpurea, L. Common (e. g. about Niton).

Orobanche Hederæ, Duby. I only saw the species in the neighbourhood of Ventnor, but there it grew in greatest abundance in the town and along the coast and also in the Undercliff to St. Lawrence.

O. minor, L. On *Trifolium* sp. in almost every field. The unusually great occurrence of this plant was perhaps to be ascribed to the exceedingly wet weather that continued during all the summer.

Verbena officinalis, L. In grassy fields at Niton, in the Undercliff and on Arreton Down.

Calamintha silvatica, Bromf. In woods about Apse Farm, west of Calbourne plentiful; — only found in this single locality.

Salvia Verbenaca, L. On the old walls of Carisbrook Castle.

Stachys Betonica, Benth. In grassy places on the top of the cliffs at Blackgang Chine.

Teucrium Scorodonia, L. Abundant in all districts.

Borrago officinalis, L. At Niton in gardens and in waste places. Used for making Cider.

Samolus Valerandi, L. On the banks of a brooklet, falling into the sea just west of Rocken End.

Beta maritima, L. All along the shores frequent, especially so on the southern coast.

Atriplex rosea, L. On the sandy shores of Totland Bay. *A. Halimus*, L. Only cult., at Ventnor.

Halimus portulacoides, (L.) Dumort. On the banks of Medina River from Cowes to Newport, and at Newtown Bay and Yarmouth frequent.

Daphne Laureola, L. In hedges at Carisbrook.

Thesium humifusum, DC. On dry calcareous hills between Steephill and Ventnor.

Euphorbia amygdaloides, L. Plentiful in the Undercliff in damp shadowy localities along the high road.

E. exigua, L. At St. Catherine's Lighthouse in waste fields common. Also in fields about West Cowes.

Arum maculatum, L. The Undercliff!

Anacamptis pyramidalis, Rich. Frequent in several places for inst. at Carisbrook, on the downs, and in the Undercliff.

Ophrys apifera, Huds. Rare. Wild in gardens below Niton Village.

Spiranthes autumnalis, Rich. Common in most parts but only locally abundant, so on the lawns at Niton and on the downs at Newport.

Iris foetidissima, L. In the Undercliff frequent. With flowers in June-July, sometimes varying as to their colour: β *citrina*, Townsend.

Tamus communis, L.

Ruscus aculeatus, L.

Juncus obtusiflorus, Ehrh. In a wet place near Blackgang Chine.

Cyperus longus, L. Very rare. Growing in a wet meadow not very far from the coast below Ni-

ton. The plant is almost impossible to discover a thick, spiny hedge being planted all around the place where it grows.

Carex pendula, Huds. At Niton, and very fine in Shanklin Chine.

Spartina stricta, Roth. On the salt marshes surrounding the mouth of the river Yar.

Setaria viridis, (L.) P. B. Very rare. I observed it in a garden at West Cowes and certainly the plant was not cultivated there.

Gastridium lendigerum, Gaud. On the coast at Blackgang.

Agrostis setacea, Curtis. On a down S. E. from Newport.

A. alba, L. β *maritima*, Lam. In most typical specimens on the coast at Blackgang. Townsend never saw this form in the island.

Catabrosa aquatica, (L.) P. B. In ponds near Newport, very scarce.

Poa rigida, L. On dry walls in the Undercliff.

Blechnum Spicant, (L.) Sm. Introduced in a garden at Niton.

Asplenium Ruta-muraria, L. Walls along the main-road at St. Lawrence.

A. Trichomanes, L. On old tombs at Carisbrook in a few specimens. Very rare in the Isle of Wight.

A. marinum, L. Formerly growing on "Rocks above the shore W. of St. Catherine's Point" (1845). "One plant only detected putting forth fresh fronds, June 1880"¹⁾. — The rock on which the plant used to grow is now, I was informed, fallen into the sea. I examined the cliffs from the lighthouse to Blackgang hoping some specimens might be left but did not succeed finding any, so I should think this species is no more to be found in the Isle of Wight, this place being the only locality ever known for it.

¹⁾ Townsend: Flora of Hampshire, pag. 434.

A. Adiantum-nigrum, L. Carisbrook Castle.

Ceterach officinarum, Willd. Noted for Knowle's Farm in the extreme S. Wight but not to be found there any more. A few specimens were seen on the walls of the south side of Carisbrook Castle.

Scolopendrium vulgare, Sm. Very frequent in wet shady places. Gigantic specimens of about 1 m. in height to be found in the Undercliff and in Shanklin Chine. On the former locality this fern occurs the top of the leaves divided into 2—10 and even more lobes.

Osmunda regalis, L. In the Undercliff at Niton a few specimens.

Equisetum maximum, Lam. In the same locality, rather rare. —

The flora of the Isle of Wight shows some likeness to that of the S. W. coast of Norway. Among the species that are characteristic for these two places, I will here only mention: *Glaucium luteum*, Scop. *Hypericum pulchrum*, L. *Ilex Aquifolium*, L. *Rosa pimpinellæfolia*, L. *Sedum anglicum*, Huds. *Erica cinerea*, L. *Digitalis purpurea*, L. *Teucrium Scorodonia*, L. *Asplenium Ruta-muraria*, L. (*A. marinum*, L.) *Scolopendrium vulgare* Sm. etc.

There is also a striking correspondence between the vegetation of "the Downs" and that of the "Alfvar" in the island of Oeland in Sweden. In both places the soil is calcareous and the mould only a few cm. thick. The climate too is very much the same, and many species consequently are common to the two islands. Stemless or pygmean forms are frequently met with. —

Lund. Sweden. October 1895.

L. Den 22 februari 1896.

Några bidrag till Färöarnes flora. I.

Af H. G. SIMMONS.

Då jag ifjor af Lunds botaniska förening erhöll ett anslag såsom bidrag till kostnaden för en botanisk resa till Färöarne, uppgaf jag såsom hufvudsyfte att studera denna ögrupps minst kända växter, hafsalgerna. I min reseplan ingick emellertid äfven att göra samlingar af andra växter. Den nu afslutade bestämningen af de insamlade fanerogamerna har ledt till det temligen oväntade resultatet, att jag lyckats finna åtskilliga för området nya arter och derjämte ha nya fyndorter antecknats för ett antal af förut från Färöarne kända växter. Jag har därför funnit mig föränslåten publicera mina fynd. Den senaste utförligare framställningen af områdets flora är Færøernes Flora af E. ROSTRUP (Botan. Tidskr. IV Bd., 1870) hvilken utgör resultatet af de undersökningar dåvarande Seminarielärare E. ROSTRUP och Cand. phil. C. A. FEILBERG sommaren 1867 företogo. Alla äldre uppgifter om de färöiska floran äro här samlade och kritiskt granskade, och jag har därför, der jag i det följande anför uppgifter från äldre författare, hemtat dessa ur ROSTRUPS arbete, så mycket mera som jag af äldre arbeten haft tillgång blott till "Forsög til en Beskrivelse over Færøerne" af JÖRGEN LANDT, Köbenhavn 1800. Dr. Rostrup har äfven haft godheten personligen gifva mig många värdefulla upplysningar, hvilka varit mig till stort gagn. I Journal of Botany, vol. XXIX, 1891, s. 179, finnes en uppsats "Notes on the flora of the Faeroes." By Miss L. COPLAND and Miss CAROLINE BIRLEY. Ingen ny art omnämnes emellertid här. På s. 183 följer "List of plants obtained by the above." By JAMES COSMO MELVILL. Här omtalas ett nytt fynd, Erica Tetralix L.

från Suderö. Den i listan anförda *Plantago pumila* Kjellm. torde vara samma form som den af ROSTRUP omtalade *P. maritima* L. f. *pygmea* Lge. Åtminstone framgår detta af den i den föregående uppsatsen lemnade beskrifningen. I Verhandl. d. Bot. Ver. d. Prov. Brandenburg, 1894, s. 150, finnes en uppsats "Verzeichniss der auf Island und den Faer-Øern im Sommer 1883 von Dr. KONRAD KEILHACK gesammelten Pflanzen" af Dr. F. KURTZ. Afven här lemnas hufvudsakligen blott en uppräknig af de funna arterna. Nya för Färöarna skulle emellertid vara följande: *Polygala vulgaris* L. v. *grandiflora* Bab., *Pedicularis palustris* L. v. *pumila* F. Kurtz (troligen en tillfällig, förkrymt form), *Myosotis stricta* Link., *Galeopsis Tetrahit* L. var. (den öfver allt på Färöarne förekommande mycket håriga formen), *Plantago borealis* Lge. (troligen ej denna utan *P. marit. f. pygmea* Lge, ty ingen uppgift lemnas om antalet frön i kapseln), *Potamogeton alpinus* Balb. De speciela fyndorterna äro ej angifna.

Innan jag öfvergår till redogörelsen för mina fynd torde vara lämpligt att angifva betydelsen af några färöiska namn, som i det följande komma att användas. "Bö" (eller trö) kallas den odlade jorden, "haugen" är den ouppodlade till betesmark använda jorden, en "hammer" kallas en brant afsats i fjället, en "brække" en mera långsamt sluttande gräsbevuxen afsats. "Gjov" kallas en af branta klippväggar begränsad klyfta, "rejn" en af grus och småsten täckt sluttning. Ett "eide" är ett lägre parti som mellan bergen sträcker sig tvärs öfver ön från ena kusten till den andra. På de flesta "eiden" finnas små "vatn" eller insjöar.

De växter hvars namn i det följande tryckts med fetstil äro ej förut kända från Färöarne eller upptagas åtminstone ej af ROSTRUP såsom färöiska.

Lotus corniculata L. v. *crassifolia* FR. "Krosge-arabraekke" i Sunnbö vid sydspetsen af Suderö, omkr. 25 m. öfver hafvet.

Trifolium hybridum L., i böen nära Sandegärde vid Thorshavn. Den har förmodligen odlats liksom *T. pratense* L., hvilken iakttagits af ROSTRUP, men nu ej mera syntes förekomma der.

Sibbaldia procumbens L. Slattaratind på Österö, der den uppträder ymnigt på en höjd af omkr. 600 m. och derifrån fortsätter ända upp till toppen (Färöarnes högsta punkt), der enstaka individer kunna anträffas i klippspringor och bland gruset i "reinen".

Rosa sp. Den af Landt från Eide på Österö angifna *Rosa*, hvilken förgäfves eftersöktes af FEILBERG, var äfven nu omöjlig att återfinna. Äfven genom att fråga personer som ganska väl kände till traktens mera i ögonen fallande växter, stod ingen upplysning att vinna då de förklarade sig aldrig ha sett eller hört omtalas någon sådan växt. Jag antar därför att den numera är utgången.

Alchemilla alpina L. är den på Färöarne vanligaste representanten för detta slägte och förekommer ymnigt nästan från hafvets nivå upp på de högsta fjällen. Den här förekommande formen är liksom i hela norra Europa *A. alpina* L. sensu strictiore. Men jämte denna finnes en annan till gruppen *Alpinæ* hörande art nämligen

A. faeroënsis (LGE.). Denna art har gifvit anledning till många misstag och först BUSERS omfattande studier öfver slägtet *Alchemilla* ha fört till en riktig uppfattning af densamma. Som den emellertid endast helt kort i förbigående omnämnes af denne författare ¹⁾ så synes mig ej obefogadt att något mera

---

¹⁾ R. BUSER, Zur Kenntniss der Schweizerischen Alchimillen (Berichte d. schw. botan. Gesellsch. 1894, h. 4) s. 18 samt Sur les Alchimilles subnivales etc. (Bull. de l'Herb. Boissier. vol. II, N:o 1 o. 2) s. 6 (39).

utförligt behandla den. Den finnes i Flora Danica, Tab. 2101, afbildad under namn af *A. fissa* och anföres under detta namn från Färöarne af HORNEMANN. ROSTRUP upptager den under namnet *A. fissa* Schummel *a argentea* Don och anför såsom synonym *A. conjuncta* Bab. Sedermera har LANGE i Nomenclator Floræ Danicæ (1887) beskrifvit den under namn af *A. fissa* Schumm. var. *færoënsis*. Genom att uteslutande fästa sig vid en karakter, djupet af inskärningarne mellan bladloberna kommer han att icke blott framhålla skilnaden mellan den och *A. conjuncta* Bab. (*A. argentea* Don) utan äfven förneka släktskapen med denna och öfriga *Alpinæ* och i stället placera den såsom varietet under *A. fissa* Schumm. (hvilken enligt BUSER¹) rätteligen bör heta *A. glabra* Poir.). Det oaktadt framhålles att denna art står mycket närmare *A. vulgaris* än *A. alpina*. Emellertid har ROSTRUP ungefär samtidigt i "Bidrag till Islands Flora" (Botan. Tidskr. 1887) ånyo omnämnt den. Han använder här med någon reservation det Langeska namnet, men framhåller bestämdt de stora skilnader han funnit genom att jämföra den färöiska och isländska växten med exemplar af den verkliga *A. fissa*. Att den är skild från *A. conjuncta* påpekas här äfven och författaren har använt det af LANGE införda namnet blott emedan han ej har något säkert stöd för den förmodan han uttalar, att formen i fråga skulle vara hybrid af *A. alpina* och *A. vulgaris*. Äfven *A. BENNETT*²) synes vilja hänföra den till *A. fissa*.

A. færoënsis är emellertid såsom BUSER påpekar att hänföra till gruppen *Alpinæ* och dess närmaste

¹) R. BUSER, Notes sur quelques *Alchimillis* critiques ou nouvelles (Bull. de la Soc. Dauphinoise 1892) s. 15. Ännu en synonym, äfven anförd af ROSTRUP, är *A. pyrenaica* Dufour.

²) A. BENNETT, Recent additions to the Flora of Iceland, Journ. of Bot. 1886.

släkting är säkerligen *A. conjuncta*. Med denna öfverensstämmer den närmast med afseende på djupet af bladens lobering, formen af vinkeln mellan de basala loberna samt blomställningens byggnad. Loberna äro hos begge 7, stundom med antydningar till en 8:de och 9:de, inskärningarne nå hos *A. færoënsis* ungefär $\frac{1}{2}$ af bladets radie hos *A. conjuncta* ungefär $\frac{3}{4}$ eller t. o. m. djupare. Vinkeln mellan basalloberna är hos den förra omkring 90° hos den senare något mindre (stundom nå dock loberna hvarandra öfver bladskäftet). Loberna äro hos *A. fæ.* betydligt bredare än hos *A. conj.* och tänderna äro gröfre och mera tydligt framträdande samt sträcka sig nedåt $\frac{1}{2}$ eller $\frac{2}{3}$ af lobens sida, hos *A. conj.* blott till $\frac{1}{3}$. Bladens öfre sida äro hos *A. fæ.* äfven på pressade exemplar lifligt grön, hos *A. conj.* mera matt, gråaktig. Blomställningen är hos den förra mera rik och grenig än hos *A. alpina*, men dock ej så kraftigt utvecklad som hos *A. conjuncta*. Hårigheten är hos *A. fæ.* å alla delar svagare än hos *A. conj.* Bladens undersida är visserligen glänsande silkeshårig såsom hos alla Alpinæ, men hårigheten är dock ej så tät som hos *A. conj.* Å bladskäft, stjelkar, blomställningsgrenar och fruktägare är den sistnämnda tätt gråluden, den förra deremot blott försedd med en glesare beklädnad af tilltryckta silkeshår. Blommorna äro hos *A. fæ.* ofta rödaktigt anlupna.

A. færoënsis synes förekomma ymnigt i gjove och hamre troligen på alla öarne, dock i allmänhet ej på lägre nivå än 75—100 m. ö. h. Jag har sett den på ganska många ställen bland hvilka antecknats Prästefjälld, Karagjov, Tvärå på Suderö, Saxen (få meter öfver hafvet) och Kalbakbotten på Strömö, Kodlen m. fl. st. vid Eide på Österö. På alla dessa ställen växte den tillsammans med *A. alpina* men deremot aldrig med *A. vulgaris*. Redan detta talar ju mot antagandet att *A. færoënsis* skulle vara en hybrid,

och ännu mera otroligt blir detta derigenom att de förmodade föräldrarna sällan eller aldrig växa i hvar-
andras närhet. *A. alpina* föredrar liksom *færoënsis*
springor i "gjove" och klippväggar och undviker i all-
mänhet de jämnare gräsbevuxna marker der *A. vul-*
garis företrädesvis växer.

A. færoënsis (LGE.) var. *pumila* (ROSTRUP sub *A.*
fissa Schummel), hvilken förekommer på de högre
fjällens gräsbevuxna sluttningar, är en förkrympt
form, blott få cm. hög, med djupare klufna blad,
smalare lober, som blott ha ett fåtal tänder, och myc-
ket reducerad blomställning. Den är till alla delar
mera glatt än hufvudformen. Jag har blott obser-
verat den på Slattaratind på en höjd af c. 600 m.

Den figur af "*A. fissa*", som finnes i *Flora Danica*
Tab. 2101, ritad efter af FORCHHAMMER från Färöarne
hemförda exemplar, torde utan tvifvel afse den nu
berörda arten och så ha äfven föregående författare
utan tvekan antagit. Emellertid fann jag på Höjfyäld
vid Klaksvig på Bordö en *Alchemilla*, som till blad-
form visade stor öfverensstämmelse med *A. færoënsis*
men saknade den för *Alpinæ* utmärkande silkeshårig-
heten på bladens undre sida. Denna synes mig lika
så väl kunna hänföras till *Flora Danicas* figur, så
mycket mera, som dess blomställning liksom å figu-
ren är betydligt kortare och mindre än den brukar
vara hos *A. færoënsis*. Tyvärr disponerar jag allt
för litet material af denna troligen hittills okända
form, för att för närvarande våga närmare yttra mig
om densamma.

A. vulgaris L. Af de på senare tider ur denna
utbrutna formerna har jag funnit följande, hvilka i
anslutning till MURBECK, "Skandinaviska former at
Alchemilla vulgaris L." (Bot. Not. 1895, sid. 265)
upptagas såsom underarter:

A. vulg.* alpestris (SCHMIDT), Kodlen på Österö,
omkr. 300 m. ö. h.

A. vulg.* obtusa (BUSER), Prästefjälld vid Qvalbö på Suderö, 100 m., Kodlen på Österö, 350 m.

A. vulg.* pubescens (LAM.), foten af Prästefjälld vid Leire samt strandängar i Qvalbö på Suderö.

A. vulg.* vestita (BUSER), Kodlen på Österö, omkr. 250 m. ö. h.

Linum catharticum L. En form, som starkt påminte om β confertum Murb., fanns vid Eide på Österö.

Viola Riviniana REICHB. ROSTRUP uppgifver *V. silvatica* L. Jag fann blott fruktexemplar, hvarför jag ej känner kronans utseende. Fodret är emellertid hos de flesta individ försedt med ganska stora bihang, hvarför de torde höra till den anförda arten.

V. tricolor L., Velbestad på Strömö, i åkrar och på tak, ymmig.

Saxifraga nivalis L., Höjffjälld på Bordö.

Haloscias scoticum (L.) FR. Mellan Thorshavn och Sandegärde.

Euphrasia TOURN. PROFESSOR VON WETTSTEIN i Prag, som haft vänligheten åtaga sig bestämningen af mina färöiska *Euphrasiae* har bland dessa funnit följande tre arter: *E. latifolia* Pursh, *E. foulaënsis* Towns. och *E. borealis* (Towns.) Wettst.

E. latifolia PURSH fanns på nedre delen af Prästefjälld vid Qvalbö på Suderö (på c. 50 meters höjd) samt på Kodlen vid Eide på Österö (c. 200 m. ö. h.).

E. foulaënsis TOWNS. växte på senare stället tillsammans med nyssnämnda art.

E. borealis (TOWNS.) WETTST. synes vara allmän i bön och i haugens lägre del. De af mig insamlade exemplaren äro visserligen blott från två lokaler Trangisvåg på Suderö samt Eide på Österö, men jag tror mig säkert hafva sett densamma på rätt många andra ställen.

Bland *E. latifolia* på Suderö fanns dessutom ett fåtal små individ af en fjerde art, hvilken Prof. v. WETT-

STEIN emellertid ej ansåg sig kunna bestämma då så ringa material förelåg.

Myosotis palustris (L.) ROTH f. *strigulosa* REICHENB. fanns i mängd i ett större kärr samt i en derifrån utflytande djup dyig bäck i närheten af insjön vid Eide på Österö. Huruvida denna fyndort varit känd af HORNEMANN, som först angifvit arten från Färöarne vill jag lemna osagdt. Dock torde ROSTRUPS uppfattning vara riktig, att han felaktigt ansett den af SVABO och LANDT omnämnda *M. scorpioides* L. vara denna art. Detta blir så mycket mera sannolikt, som så vidt jag kan sluta af ROSTRUPS framställning, hvarken HORNEMANN eller sedermera TREVELYAN och MARTINS som angifva förekomsten af *M. palustris*, för denna uppgifva någon speciel lokal. Arten torde därför kunna anses såsom ny för den färöiska floran.

M. repens G. DON fanns ymnigt i en större mosse samt i derifrån nedflytande rännilar vid omkr. 100 m. höjd på sluttningen ofvanför Tvärå på Suderö. Att denna väl skilda vesteuropeiska art kunnat smyga sig in i HARTMANS flora ¹⁾ såsom en form af *M. caespitosa* C. F. Schultz är i sanning förvånande. Den med sträfvå utspärrade hår rikligen beklädda, föga förgrenade stjelken och de stora blekblå blomkro-norna berättiga snarare dess hänförande till *M. palustris*, såsom också DON gjort. Från denna skiljer den sig emellertid genom den nedtill något bladiga blomställningen samt genom det djupt klufna fodret, hvars flikar äro spetsiga. De flesta individ äro vid stjelkens bas försedda med flere krypande skott. Utmärkande för *M. repens* äro emellertid framför allt de mycket långa efter blomningen nästan rakt nedböjda blomskaften. Den verkliga *M. repens* torde aldrig vara funnen i Skandinavien ehuru den såsom

---

¹⁾ I 10:de uppl. finnes en β *repens* Hn., denna har emellertid i 11:te uppl. identifierats med *M. repens* Don.

LANGE¹⁾ förmodar möjligen skulle kunna finnas i vestra Jylland — eller i vestra Norge. LANGE¹⁾ beskriver under *M. caespitosa* en var. *radicans*; antagligen har någon med denna öfverensstämmande form gifvit anledning till HARTMANS misstag, ty hans beskrifning synes snarare kunna passa in på LANGES β *radicans* än på *M. repens* Don, hvilken hvarken har "nedliggande ofta nära basen rotsläende stjelk" eller ännu mindre "mycket små blommor". En god figur af *M. repens* finnes i Flora Danica, Tab 2828.

Den plats der jag fann *M. repens* ligger helt nära ett par af de af ROSTRUP omnämnda fyndorterna. Jag vill emellertid påminna mig att jag sett den äfven vid Våg på Suderö, der jag emellertid ej fick tillfälle att insamla exemplar af den.

Gentiana campestris L. Alla af mig insamlade exemplar tillhöra subsp. *suecica* (FROEL.) MURB. var. *islandica* MURB.

Campanula rotundifolia L. Kodlen vid Eide på Österö omkr. 250 m. ö. h. Individerna äro små, fåblomstriga eller stundom enblomstriga.

Sonchus arvensis L. på en strandvall vid Trangisvåg på Suderö ganska ymnigt.

Trichera arvensis (L.) SCHRAD. I ett klöfverfält vid Sandegårde nära Thorshavn, antagligen inkommen med klöfverfröet.

Succisa pratensis MOENCH. Den färöiska formen, som är mycket vanlig i haugens nedre del, är mycket småväxt oftast med alla bladen tufvade och endast en blomkorg.

Plantago maritima L. var. *ciliata* KOCH, Eide på Österö.

Atriplex Babingtonii WOODS., Famien på Suderö.

Callitriche vernalis KOCH, Eide på Österö. Landt anför *C. verna* och hänvisar till Fl. Dan.

---

¹⁾ JOH. LANGE, Haandbog i den danske Flora, 4:de uppl.

Tab. 129, hvilken uppgift ROSTRUP hänfört till *C. stagnalis*.

Juniperus communis L. var. *nana* (WILLD.) lär enligt hvad som sades mig numera blott finnas på Svinö.

Habenaria viridis (L.) R. BR. Karagjov vid Qvalbö på Suderö och nära toppen af Kodlen vid Eide på Österö, på senare stället 400 m. ö. h.

Scilla verna HUDS. återfanns på den af LANDT angifna lokalen "Krosgearabrække" vid Sunnbö. Vidare fann jag den på flere ställen vid bygdevägen mellan Sunnbö och Lobbra samt mellan sistnämnda plats och Våg, der äfven ROSTRUP funnit den. Den förekommer på vexlande höjd, från några få till 300 m. och kanske högre, men synes undvika de brantare sluttningarne och hålla sig till de små dalsänkningar och jämna tätt gräsbevuxna afsatser, som der och hvar förekomma. På sådana platser torde den finnas öfver hela södra delen af Suderö från Sunnbö upp till Trangisvåg fjorden. Enligt uppgift af Sysseman EFFERSÖ i Tvärå förekommer den nämligen i närheten af fyren vid Ördevig vid södra stranden af nämnda fjord.

Juncus trifidus L., toppen af Kodlen vid Eide på Österö.

Luzula arcuata (WG.) SW., Slattaratind på Österö ej långt från toppen (omkr. 800 m.). Af denna art finnas förut blott exemplar utan lokaluppgift i Botan. muséets i Köbenhavn ego.

Potamogeton natans L., i mängd i den mindre sjön vid Eide på Österö. ROSTRUPS antagande att de äldre författarne, då de uppgifvit *P. natans* menat den mycket vanligare *P. polygonifolius* Pourr., hvilken först af honom omnämnes, är säkerligen riktigt, ehuru förekomsten af *P. natans* nu också är konstaterad.

P. perfoliatus L., i sjön på Vågs Eide på Suderö.

P. filiformis PERS., i de små sjöarne på Qvalbö Eide och Norbes Eide på Suderö.

Glyceria fluitans (L.) R. BR. synes såsom MOHR uppgifver vara ganska vanlig. Till de af ROSTRUP uppgifna lokalerna kan jag tillägga Famien på Suderö samt Thorshavn, som jag antecknat. Emellertid har jag sett den äfven på andra ställen.

G. maritima (HUDS.) WAHLB. fanns i mängd vid stranden något norr om skansen vid Thorshavn, der den eget nog ej förut blifvit uppmärksammas.

Triodia decumbens (L.) BEAUV., mycket vanlig på mossjord.

Phragmites communis TRIN. Selletre på Österö (steril).

Isoetes echinosporum DUR., Toftevatn på Österö.

Equisetum fluviatile (L.) var. *limosum* (L.), i sjön på Vågs Eide på Suderö.

Polygonum aviculare L. f. *litoralis* (Link) i Skandinavien.

Af C. A. M. LINDMAN.

Polygonum aviculare L. är en af Europas mest variabla arter. Den är ej nogräknad på lokal, men tyckes vara mycket känslig för yttre lokala förhållanden, till följd hvaraf som bekant stjälkens riktning, internodiernas längd, bladens form och den inre byggnaden förete stor växling.

På hafsstränder blir därför denna art stundom (men ej alltid) en halofyt. Den blir gröfre och tjockare än vanligt, ty internodierna, äfven de yngre, nå en diam. af 2(—3) mm.; stjälkarne äro uppstigande och uppnå 0,3 m. höjd; bladen äro af mattgrön eller blåaktig färg och lindrigt köttiga. Dessutom utmärkes denna form af följande egenheter.

Grenarne förblifva gerna enkla ända från roten. Bladen nå en betydligare storlek än t. o. m. den vanliga skuggformens (*P. avic. f. vegeta* LEDEB.) eller ända till 4—5 cm. i längd och därtill relativt större bredd än eljest, så att bladformen blir aflång—omvändt äggrund, i spetsen ofta bredt afrundad. Äfven blommorna äro mycket större än hos alla öfriga former af *P. aviculare*; kalkbladens längd går till 5 mm. och deras hvita eller röda kanter äro rel. mycket breda, hvarigenom blomman fullkomligt liknar den hos den sydeuropeiska *P. maritimum* L. och *P. Raii* BAB. (särskildt den högnordiska *P. Raii* å Finmarkens hafsstränder).

Denna forms historik är i korthet följande.

LINK omtalar 1800 i bref från en sydeuropeisk resa (se H. A. SCHRADER, Journal für die Botanik, Bd I, s. 54): "Es wächst eine Abänderung von *P. aviculare* an den Küsten der Ostsee . . . Diese kommt *P. maritimum* näher, hat dicke saftige Blätter und ist nicht so ästig. Ich will hier noch erinnern, dass *P. maritimum* sich von *P. aviculare* beim ersten Anblick dadurch unterscheidet, dass an jenem die Zweige ganz mit Scheiden bedeckt sind . . ." Denna LINKS notis innehåller intet namn på den beskrifna formen, men anföres af några författare såsom det ställe i literaturen, där "P. littorale Link" först förekommer.

"*P. littorale*" beskrifves nämligen först 1821 i H. F. LINKS Enumeratio plantar. Horti Reg. Bot. Berol. altera, Pars I, s. 385 (N:o 3877). I artbeskrifningen framhålles bland annat följande: "Caule procumbente suffruticoso, foliis oblongis acutis venosis carnosis — — Hab. in Europæ maritimis. 2". Dessutom betonas, att denna växt "vulgo pro *P. maritimo* colitur", men skilnaden är, att denna senare har stipelslidorna så långa, att de täcka internodierna; skilnaden från *P. aviculare* består i de bredare, mera köttiga bladen och "caule suffruticoso",

hvilket senare kännetecken således tillkommer utöfver den år 1800 lämnade beskrifningen.

Några år senare återfinnes samma växt under namnet *P. aviculare* *γ* *litorale* LINK hos BLUFF och FINGERH., Comp. fl. g. I (1825), och därefter i RÖHLINGS D. fl. (bearb. af MERTENS och KOCH), 3 (1831).

MEISNER, Monogr. gen. Polygoni Prodr. (1826) anför *P. littorale* LINK såsom synonym till *P. maritimum* L.

Däremot upptages *P. littorale* LINK såsom en själfständig art af MEISNER i DC. Prodr., 14 (1856), s. 98. Han uppräknar där förekomstorter från Europa, Asien och N. Amerika, däribland "in littoribus maris Baltici". Ett bland de mest karakteristiska kännetecken, som M. här anför för denna växt, är: "foliis crassiusculis . . . . plerumque obtusis". Af mindre betydelse är följande tillägg: "excepto achænio omnia fere *P. avicularis* diffusi et depressi"; hans beskrifningar på de 2 arternas frukter gifva nämligen ingen säkerhet med afseende på artskilnaden (*littorale*: "achæn. incluso parvo faciebus ovato-oblongis convexis minute punctatis obsolete striatis"; *aviculare*: "ach. incluso subopaco faciebus ovatis granulato-striatis").

Dessa författare åsyfta således en till *P. aviculare* mycket närstående form, hufvudsakligen skild genom köttiga blad och tillhörande hafsstränder; särskildt må framhållas, att LINKS ursprungliga "littorale" är en form, hvares habitus ger anledning att förlikna den med den sydeuropeiska *P. maritimum* L.

Denna form är i Skandinavien samlad å hafskusterna af södra Sverige (Skåne, Blek., Österg., Stockholms skärgård, Boh.), å Norges kuster (Jæderen; Søndhordland, t. ex. Mosterhavn; Thronhjems amt; Nordlanden; Vest- och Ostfinmarken) och i Finland (Helsingfors).

Samma växt träffas dessutom stundom inne i landet, långt från kusten. Isynnerhet torde den före-

komma flerestädes i nordliga Skandinaviens fjälltrakter vid gårdar, sätrar o. s. v.; den sluter sig der till den tjockbladiga, frodiga ruderatflora, som genom en ammoniakrik jordmån får en habitus, lik vissa strandväxters. Den är samlad i Jämtland (Are), Lule Lpm (Qvikkjokk), Torne Lpm (Karesuando sub. nom. *P. aviculare* var. *domesticum* LÆST.), Dovre (Kongsvold, Fokstuen). På Dovre växte den å sandiga vägar och gårdar, som ofta trampades af boskap; stjälkarne voro förlängda, tryckta till jorden, mycket tjocka, nästan enkla ända från roten, ormligt bugtade och utefter hela sin längd tätt klädda af tjocka blad; kalken dubbelt större än vanligt och lifligt purpurröd. På samma sätt är denna växt funnen utanför Skandinavien. WALLROTH (Linnæa, 14, s. 568) omtalar *P. litorale* LINK (syn. *P. salsuginosum* Wallr. in litt.) från Harz: "zwischen dem Sommergetreide auf Gyps- und Salzhaltigem Boden der unmittelbar an der südl. Gränze des Harzes belegenen Salinen stellenweise"; han framhåller "die Aehnlichkeit mit *P. maritimum* L." ¹⁾.

Liksom *aviculare* i öfrigt, är *f. litoralis* hos oss annuell. Endast LINK själf (Enumer. I, 1821) benämner sin "*P. littorale*" flerårig; men redan MERTENS o. KOCH anmärka häremot: "wir vermuthen, dass man das gewöhnliche *P. aviculare* im Frigidarium auch zu einer planta suffruticosa machen könne". LINKS uppgift har föga att betyda, såsom följande förhållanden visa. Den sydeuropeiska *P. maritimum* L. är en "suffrutex", emedan stjälkarnes nedersta delar (liksom hos så många andra sydeuropeiska typer, hvilka hos oss representeras af örter) förvedas tillräckligt för att i det gynnsamma klimatet lefva qvar genom flere vegetationsperioder, och samma art skall därför utan tvifvel också kunna öfvervintra i ett nordligare om-

¹⁾ Däremot äro "*P. salsuginosum*" och "*P. salsugineum*" från vestra Asiens saliner o. s. v. af en annan typ, mycket spensliga, utdragna och småbladiga (Herb. Stockh.).

råde med tillräckligt mild vinter; under hårdare klimat öfvervintrar *P. maritimum* ej, utan blir enårig (t. ex. i Bergianska trädgården i Stockholm, enligt meddelande af trädgårdens föreståndare prof. WITTRÖCK). På samma sätt kan förmodligen äfven *P. aviculare* (resp. dess litoral-form) tillfälligtvis öfvervintra, särskildt under jämnare och mildare luftstreck, t. ex. vid en hafskust; redan vid mellersta Europas kuster finner man stundom dess stjälkar nedtill träaktiga. Särskild uppmärksamhet förtjenar *P. aviculare* var. *romana* (JACQ.) MEISN. (Monogr. gen. Polyg. Prodr.; syn. *P. flagellare* Bertol.): den kan (enligt italienska ex. i Herb. Stockh.) än uppbäras af en pålrot, då stjälkarnes bas genom olika grad af fasthet göra det svårt att afgöra, om en ört eller en låg halfbuske föreligger; än åter utgöras växtens basala delar af nedliggande (halft underjordiska?), vid lederna rotslående grenar från föregående vegetationsperiod. — *P. Raii* är vid Skandinavien (och äfven Englands) kuster liksom *P. aviculare* enårig¹⁾.

Oaktadt *P. aviculare* f. *litoralis* såväl till sina blommor som till bladens och grenarnes habitus mera liknar *P. maritimum* (och *P. Raii*) än *P. aviculare*, är den dock att hänföra till den sistnämnda på grund af fruktens utseende. Hos *P. aviculare* är frukten till sin färg mörkbrun eller svartbrun, till sin yta glanslös eller mattglänsande genom fina långsgående strimmor, men växlar något i dessa afseenden liksom till sin storlek, ehuru alltid innesluten inom kalken. I allmänhet gäller, att ju större frukten är, desto gröfre och tydligare är strieringen, desto glanslösare ytan och desto tydligare rödbrun dess färg. Just dessa karakterer återfinnas hos f. *litoralis*, som i allmänhet

¹⁾ Det är alltså ett dubbelt misstag, då U. DAMMER uti sin indelning af Avicularia (ENGLER u. PRANTL, Die natürl. Pflanzenfam., H. 70, s. 27) upptager *P. Raii* bland "Halbsträucher", men *P. aviculare* bland "1-jährige Kräuter" ("kosmopolitisch").

har större och tjockare nötter än *aviculare* i öfrigt. Hos de mest utprägladt salina exemplaren af f. *litoralis* är nöten ända till 3—4 mm. lång och under lupen nästan skrynklig genom sina grofva, tättsittande fåror och åsar; den skiljer sig därigenom skarpt från den stora, utskjutande, men ljusbruna och glänsande nöten hos *P. maritimum* och *P. Raii*. Det af MEISNER framhållna kännemärket hos f. *litoralis* "achænio parvo" (se ofvan) måste därför förstås i relation till dessa två sistnämnda arter ²⁾).

Några utländska former hänföras hit, men oriktigt. Så t. ex. anser LANGE sin danska "*P. littorale* LINK" såsom synonym med *P. Roberti* GR. & GODR. och karakteriserar den därför med "mycket små, glänsande svarta, fint punkterade nötter"; hans form har genom sin nedliggande växt och sina smala blad en helt annan typ än den, som genom sina halofytiska karakterer kan anses vara LINKS ursprungliga "littorale" och därför kan jämföras med *P. maritimum* L. Äfven i Sverige träffas ju *P. aviculare* i sina alldagliga former vid hamnar, på barlast o. s. v. (Det af LANGE anförda kännetecknet på frukten utvisar, såsom här i en not nämnes, *P. aviculare* var. *Dregeana* MEISN.). — Äfven den i HELDREICH'S Herb. Græc. norm. under 879 a befintliga "*P. littorale* (LINK) MEISN." (om hvilken det in sched. säges, att den sannolikt utgör största delen af BOISSIER'S *P. aviculare*, hvad Grekland angår) är, efter torra exemplar att döma, ej utmärkt af några egendomligheter, som skilja den från vanlig *P. aviculare* f. *angustissima* eller f. *depressa*; de långa, fina internodierna utvisa ej halofytiska egenskaper; dessutom äro frukterna små och tämligen glänsande; olikheten med den skandinaviska f. *litoralis* är därför påtaglig.

²⁾ De minsta frukterna hos *P. aviculare* äro så fint strimmiga, att de blifva nästan glänsande och deras färg närmar sig då till rent svart: *P. aviculare* var. *Dregeanum* MEISN. 1840 (syn. *P. Roberti* GR. & GODR. 1856 non LOIS.).

Bidrag till Vestergötlands och Bohusläns mossflora.

Af JOHN PERSSON.

Dessa bidrag är resultat af ett antal exkursioner i Kongelfstrakten. Tillfölje af stadens läge hafva några egnats åt Bohuslän, andra åt Vestergötland. Trakten är mycket skogfattig och bergig och ser vid en hastig öfverblick ej mycket lofvande ut för en botanist, men har dock åtskilligt i mossväg att bjuda på. Intressantast voro visserligen fynden af *Campylopus atrovirens* och *Lejeunea calcarea*, men det var äfven mycket öfverraskande finna, att så nordliga mossor som *Anthelia* och *Oligotrichum* ännu hafva eftertrupper så långt söderut. Bergslagernas jernväg följer från Agnesbergs till Nols station en nästan oafbruten hög sluttning. Ofvanför denna sluttning utbreder sig en platå, med bortåt 300 fots medelhöjd, mot sjön Mjörn och kallas "Ale och Vädtele fjäll". *Anthelia nivalis*, *Chandonanthus setiformis*, *Cesia obtusa*, *Oligotrichum incurvum*, *Anisothecium squarrosum*, *Blinidia acuta* och *Amblystegium sarmentosum* förekomma å dessa "fjäll", som torde hysa flera fjällmossor. Tiden har dock ej tillåtit en noggrann undersökning hvarken af dessa eller öfriga delar af Kongelfstrakten, hvarföre följande förteckning upptager endast några, i bryogeografiskts hänseende mer eller mindre beaktansvärda, arter

Reboulia hemisphaerica, under en klippa nära vägen mellan Kongelf och Karleby.

Riccia bifurca, flerstädes.

Lejeunea calcarea, på en klippa nära vägen mellan Romelanda och Jörlanda, strax innan man kommer till gården Rånnebo, till venster om vägen på andra sidan bäcken.

Porella laevigata, Hisingen vid Pileröd på klippor sparsamt.

- Metzgeria conjugata*, Kongelf mot Marieberg och i skogen vid Gullbringa.
- Lepidozia setacea*, Kongelf på berget Fontin och i V. G.: Surte, vid sjön.
- Odontoschisma Sphagni*, på kustbergen mellan Lökeberg och Tjufkil å tufvig mark.
- Cephalozia Francisci*. Denna vackra art har en vidsträckt utbredning inom området. Först och ymnigast fann jag den i V. G. vid Surte sjö m. frukt och sedan sparsamt vid Skårdal. I Bohuslän: Kongelf, på "Komarkerna" och Kastellegårdens egor samt vid kusten mellan Lökeberg och Tjufkil tillsammans med *Odontoschisma sphagni* ¹⁾.
- Kantia Calypogea*. Dit hänför jag, fastän med tvekan, en steril *Kantia*form som jag iakttog å Fontin, vid vägen till Ytterby och i skogen vid Gullbringa. Den utmärker sig genom något afsmalnande bladspets, som ofta är klufven och genom djupt klufna stipler med spetsiga flikar.
- Chandonanthus setiformis* V. G.: Skårdal på klippor.
- Anthelia nivalis* V. G.: Skårdal vid en bäck med frukt, ej sparsamt. Den är der ej så silfverglänsande som denna art brukar vara men är paroik och hör således hit. Spruce (on *Cephalozia* pag. 82) har en uppgift ("Flores ramos terminantes persepe tenuiores et unisexuales i. e. feminei"), som ej finnes hos Limpricht eller Kaalaas. När jag utan att hafva genomläst diagnosen hos Spruce, gjorde min undersökning sökte jag först i de blommor som syntes yngst (dock med unga sporogonier) men fann inga antheridier, hos de äldre fann jag deremot städse sådana.
- Jungermania ovata*, flerstädes. Vid Skårdal tillsammans med *Chandonanthus* och *Cesia obtusa*.

---

¹⁾ I förbigående kan nämnas att den är allmän och ymnig kring Mora i Dalarne.

Nardia insecta flerestädes.

Marsupella Funckii, Skårdal på sandjord steril.

Cesia obtusa, Skårdal på klippor, — Herr Lektor Arnell har haft godheten bestämma arten, som på den solöppna lokalen fått en *Cesia concinnata* nog lika habitus. —

Oligotrichum incurvum, V. G.: Surte vid sjön, Skårdal och Nödinge socken, söder om Wimmersjön. Allestädes sparsam.

Schistophyllum Bloxami, Kongelf: bäckkanter i skogen mellan Marieberg och Orleklätten.

Bryum cyclophyllum, Boh.; Kongelf vid "Svarte mosse" med groddknoppar och i V. G.: St. Peders klostrets socken med unga frukter. — Groddknopparne hos denna art synas förefinnas endast under hösten; åtminstone kunde jag ej vid middsommartid finna några groddknoppar på den vid Svarte mosse, der jag i November ej sett ett enda exemplar utan sådana.

Funaria obtusa, Boh.: Kongelf, på Fontin och "Komarkerna" samt mellan Lökeberg och Tjufkil tillsammans med *Odontoschisma* och *Cephalozia Francisci* m. fl. st. På de flesta ställen temligen sparsamt emedan dess lokaler ledo af "pipkåle", ett fenomen som åstadkommer vegetationslösa fläckar hvilka torde likna de på fjällhedar (enl. E. Nyman i Bot. Notiser) förekommande bara fläckarne.

Tortula papillosa, Kongelf på trädstammar vid kyrkan.

T. Heimii, Kongelf strax inom grinden till Komarkerna i dikeskanten t. h. (Ett par mil från kusten!)

Acaulon muticum, V. G. Jordfallet.

Mollia tenuirostris, Boh. mellan Romelanda och Jörlanda.

Barbula curvirostris, Boh. på samma klippa som *Lejeunea calcarea*.

- Ephemerum serratum*, Boh.: Kongelf på östra sluttningen af Fontin, V. G.: Jordfallet.
- Campylopus atrovirens*, V. G.: Norr om Jordfallets station strax bortom Kolumbo i en hörnformig fördjupning af bergssluttningen, strax der bortom på klippväg utmed en bäck, samt på en hög, solöppen klippvägg vid Lilla Viken rätt ymnig. På den ena lokalen funnes ♀ blommor. — Såvidt jag vet ej förut funnen i Sverige.
- C. flexuosus*, Hisingen på klippor midt emot Kongelf.
- C. fragilis*, flerstädes dels på Vestgötasidan i klipp-springor, dels på Hisingen i klipp-springor, vid vägen till Ytterby i grusig backslutning samt närmare kusten vid Harestad.
- Blindia acuta*, flerstädes inom området. Med frukt endast i V. G. mellan Lilla och Stora Viken.
- Anisothecium squarrosus*, V. G.: Nödinge socken på Snäckebackens egor.
- Archidium alternifolium*. Öfverallt inom området fastän sparsamt och sällan väl utvecklad. Den älskar också att hålla till på lokaler som kunde synas mindre lämpliga för en så späd växt. Det heter alltid att den skall vara så lik *Pleuridium alternifolium*. Mig synes likheten ej så serdeles stor.
- Dorcadion diaphanum*, Kongelf vid kyrkan och i vestra planteringen.
- Zygodon viridissimus*, Boh.: Gullbringa på bok.
- *rupestris*, Boh.: vid vägen mellan Kongelf och Ytterby på lodräta klippväggen sparsamt.
- Grimmia torquata*, på samma ställe som föregående.
- Amblystegium sarmentosum*, V. G.: Surte vid sjön och flerstädes på åsen norrut.
- Pterogonium ornithopodioides*, Boh.: Kongelf på Fontin, Hisingen vid Pileröd, Gullbringa.
- Hylocomium brevirostre*, flerstädes.
- Plogiothecium latebricola*, Boh.: Kongelf vid Kolebacka med frukt och bortom Marieberg, V. G. S:t Pe-

ders klosterns s:n. Exemplar granskade af Lektor Arnell.

Entodon palatinus, Boh.: Kongelf i skogen bortom Marieberg, V. G. Agnesberg

Porotrichum alopecurum, Hisingen vid Pileröd, Gullbringa.

Anteckningar från en botanisk resa till Bornholm år 1894.

Af L. M. NEUMAN.

Matricaria maritima L. Den form, som växer vid "Helligdomen" (Rö) är f. *Retzii* (Se undertecknads "Studier" i Bot. Not. 1882).

Filago apiculata G. E. Sm. (Syn. *F. lutescens* Jord.) synes väl förtjena arträtt. Utom de vanligen anförda karaktererna (hos *apiculata* utstående, mot spetsen bredare, afrundade, smalt tunglika blad, under blomningen röda holkfjällsborst och gulgrön färg; hos *germanica* (L.) uppåtriktade, mot spetsen smalare, tillspetsade, rent lancettlika blad, under blomningen gula holkfjällsborst och silfver- l. gråhvit färg) kan läggas följande. Blomställningen är, som bekant, hos begge hufvud, sammansatt af korgar. Vid korgarnes utsprickning är hufvudet hos *F. apiculata* omgifvet af flera med korgarne n. jemnhöga blad och begränsadt af en svagt böjd båge eller nästan platt yta, hos *F. germanica* deremot nå dessa blad *icke* i jemnhöjd med korgarne och hufvudet begränsas af en till spets tydligt förlängd båge. Holkfjällen äro hos den förra starkt hopvikna och kölade samt längs hela midtlinien fasta, parenchymatiska; hos den senare deremot endast obetydligt konkava, *icke* kölade samt både vid midtliniens bas och spets hinnaktiga. I följd häraf

bildar korgen i tvärsnitt hos *F. apiculata* en af skarpa vinklar begränsad femhörning, men hos *F. germanica* en rundadt trubbkantig figur. Frukterna äro hos begge hvitprickiga. Holkfjällens ludd är hos *F. apiculata* mera persisterande än hos *F. germanica*. De exemplar, som ligga till grund för ofvanstående beskrifning, äro tagna vid Nexö, Hassle och Fävogten.

Tragopogon pratensis f. *grandiflora* Fries. De yttre blommorna ända till 3 cm. långa och hälften längre än holkfjällen. På åkrar vid Brogaard.

Crepis biennis L. v. *integrifolia* Uechtr. — nära Riisegaard. Bladbaser smala, helbräddade eller ytterst svagt tandade, skifvor föga stråfhåriga, hela och tandade eller n. helbräddade. Gjorde intryck af att vara en hybrid af *Cr. biennis* och *Cr. tectorum* med korgar af den förre och habitus af den senare, men har särdeles godt pollen, hvarför den bör betraktas som en svagare utbildad, helbladig form af *Crepis biennis*.

Veronica aquatica Bernh. — söder om Nexö.

Erythraea vulgaris (Rafn.) Wittr. f. *minor* Hn (= N:o 7 i Wittrock, *Erythr. exs.*) — nära Nexö. Såväl vid Ormebækken som vid Rö växer en form, som genom starkt förlängda foderflikar och i grenspetsarne hopade blommor erinrar om *E. glomerata* Towns. Skiljer sig från N:o 46 i Wittrocks *Erythr. exs.*, *E. vulgaris** *litoralis* (Sm.) Wittr. genom längre stjelkar, större foderflikar samt bredare och mera tunglika rotblad. Ståndarsträngarne utgå emellertid från pipens mynning.

Plantago maritima L. v. *gentilis* Fr. fl. Hall — på strandhällarne nära Nexö. Förekommer än med uppräta än med nedliggande stänglar, än med korta hufvudlika, än med något förlängda ax. Den af Lange omnämnda γ *pygmæa* är icke annat än en förkrympt form af *v. gentilis* Fr.

Plantago lanceolata f. *coarctata* — stängel upp-
bärande 2—4 sammangyttrade ax. Funnen i några
exemplar i Almindingen på vägkanten nära hotellet.

Ranunculus philonotis f. *pinnatifida* — blad par-
bladiga eller parbladigt delta, stjelkbladens småblad
delta i jembredt-lancettlika flikar. På åkrar vid
Fävogten.

*Batrachium*¹⁾. Med ledning af O. Gelerts högst
förtjenstfulla Studier (Bot. Tidskrift 19: 1) öfver detta
slägte har jag granskat de former af slägtet, som
påträffades under Bornholms-turen och gjort följande
iakttagelser. *Batr. peltatum* Gelert är, såsom var att
vänta, den vanligaste arten; dess f. *truncata* såg jag
vid Fävogten (v. Rönne), vid Hassle och vid Bodil-
sker; f. *submersa* vid Aakirkeby. Dernäst synes *B.*
paucistamineum hafva den största utbredningen på ön;
dess *a diversifolium* sågs flerstädes på Højmosen och
vid Fävogten; *β divaricatum* i de instängda hafsvi-
karne vid Nexö. Dersammastädes växer *B. fluitans*
i stor rikedom. Hufvudtypen, *a Baudotii*, dess f.
minor och f. *salsuginosa* omvexla med hvarandra och
bilda hvar för sig små kolonier på vattnet. I en af
dessa kolonier, som till största delen bestod af *B.*
Baudotii f. *salsuginosa*, hade dock en fremmande form
så innästlat sig, att han först vid "tufvans" sönderdel-
ning kunde säkert urskiljas. Till habitus liknar den
en *B. paucist.* f. *divaricata*, men ståndarnes antal är
ofta öfver 15, blommorna äro större än de pläga vara
hos lika småväxta former af *B. paucistamineum* (stjel-
karnes längd $\frac{1}{4}$ m., kronblad 8×5 mm.) och blom-
skaften, ehuru i och för sig korta (2—5 cm), äro
längre än bladen, ofta dubbelt så långa. Vid när-
mare påseende befanns den vara nästan totalt steril.

¹⁾ O. GELERT, till hvilken jag sändt dessa *Batrachier* för att
granskas och som angående deras bestämning delade mina åsigt-
meddelar, att han redan år 1890 vid Nexö iakttog *B. Baudotii* $\times$
paucistamineum.

Ur de flesta blommorna hade inga mogna karpeller utvecklats — på det ark, som ligger för mig, finnas 20 blomskåft i fruktställning, men af dessa äro 19 sterila och det tjugonde försedt med 1 karpell — och pollenundersökningen gaf till resultat 8 å 9 $\frac{0}{10}$ goda korn. Jag är således fullt öfvertygad att här föreligger hybriden *Batrachium Baudotii* $\times$ *paucistamineum* (utan flytblad, såsom framgången ur korsning mellan f. *salsuginosa* af den förra och f. *divaricata* af den senare arten).

Vid Nexö anträffades vidare en *Batr. Baudotii*, som vid närmare undersökning afviker genom förlängda ståndare och flytblad, närmande sig *B. peltatum* — de äro aldrig inskurna längre än $\frac{2}{3}$ af bladets längd och flikarnes tänder äro ofta spetsiga. I öfrigt öfverensstämmer den med *B. Baudotii* — ståndarnes antal circa 20, blomskåft längre än bladen och märkenas papiller korta; dock bör nämnas, att frukter och flytblad äro starkt håriga. Det är en kraftig, storblommig form, som sätter rikligt frukt, ehuru dess pollen är något försämradt. Jag kallar den *B. Baudotii* var. *subpeltatum*.

Anemone cærulescens Lge synes mig ej kunna till arten skiljas från *A. apennina*. Till detta resultat har jag kommit genom att jemföra Bornholmsväxten med de 17 exemplar från Rom, Bois de Marino, Firenze, Budoa och Rhætiska alperna, som tillhöra Lunds Universitet. Rotstockens form och tjocklek varierar visserligen något, men jag fann ett exemplar från Budoa, som i detta hänseende fullkomligt öfverensstämde med ett Bornholmsindivid. Vår form har i allmänhet mindre blommor än den sydeuropeiske, men från Budoa såg jag en blomma af samma storlek, som den på Bornholm vanliga. Kalkbladens form är lika. Återstår således den större hårligheten och den starkare färgen hos den sydlige formen —

men på dessa karakterer torde väl ingen artskillnad kunna grundas.

Sisymbrium sophia v. *sericea* — blad tätt ludna och i följd deraf gråhvita. Strandform med vanligen ogrenad stjelk. Rönne, nära Blykobbeåns utlopp på flygsand.

Polygala vulgare var. *cæspitosum* Pers. (Koch-Hallier, Synopsis pag. 248) — Nexö nära stranden. Är troligen samma form, som v. *compactum* Lge. Det förra namnet är från 1807 och således äldre.

Hypericum quadrangulum × *tetrapterum*. — I diken mellan Ornebækken och Holmeskov. Yppig och högväxt form med tillspetsade blad, tydligt vingkantad stjelk, tätt hopade blommor, foder- och kronblad glest svartprickiga, de förra bredt lancettlika eller ovala, antingen alla eller några spetsade, de senare af mättad gul färg. Knappast ett enda dugligt pollenkorn. Blommor något senare än *H. quadrangulum*.

Viola hirta × *odorata* — i parken vid Almegaard (Rönne), vid Svanike och nedom Hammershus.

V. silvestris Richb. — Bodilsker.

V. stagnina — Nexö.

Lychnis flos cuculi f. *micropetala* — kronbladens skifva 5—6 mm. lång, således endast hälften så lång, som på den typiska formen. I de vissnade blommor, som jag hade tillfälle att undersöka, voro fruktämnen förkrympta och stiften mycket korta, endast några mm. långa. Dess blommor synas således vara öfvervägande maskulint utbildade. Funnen i stor mängd i Sosemyre, s. om Rönne.

Stellaria pallida Piré — Hammershus. Ny för Bornholm.

Sagina ciliata Fr. — vid Fävogten samlades en nästan glatt (föga cilierad) form.

Sagina maritima G. Don — blandade med typiska exemplar växte vid Nexö dels en form, som när-

mar sig *carnosula* Norm. (blad tjocka, köttiga) dels *f. ciliata* Nordst.

Epilobium hirsutum L. $\times$ *parviflorum* Schreb. — mellan Ormebækken och Holmeskov i talrika exemplar. Den är meterhög, starkt luden af blandade hår och glandelhår, upptill grenig, men grenarne vid den terminala qvastens blomning mycket korta; blad intermediära, de nedre skaftade, de mellersta oskaftade, de öfre någon gång halft stjelkomfattande; foderblad uddspetsiga, af kronans halfva längd; kronblad 10—12 cm. långa, omvänt äggrunda, flikade; fliken $\frac{1}{4}$ af kronbladet; fruktämnets fåror tätt, dess ribbor glest håriga; utlöpare vid blomningen icke utbildade. Ny för Bornholm.

Lathyrus palustris L. — vid Blykobbeåns utlopp. En ovanligt yppig form med småbladens bredd gående ända till 15 mm. (*f. latifolia*).

Vicia angustifolia Reich *f. floribus albis* — s. om Rønne, nära landsvägen till Ormebækk.

Trifolium pratense var. *villosum* Wahlb. — mellan Rønne och Ormebækk i stor mängd; förekommer äfven hvitblommig. Enligt Professor Ascherssons undersökningar (Abh. d. Bot. Vereins d. Prov. Brandenburg XXXV) bör namnet *villosum* Wahlberg Flora Gothob. föredragas framför *v. maritimum* Marss. Se äfven undertecknads uppsats i Botaniska Notiser 1894 "Botaniska anteckningar från Norra Tyskland".

Callitriche hamulata — Nexö.

Orchis incarnata L. *f. ochroleuca* Wüstei Kjöllergaards mose i Bodilsker.

O. Traunsteineri Saut. — Wallemsgaards mose.

Asparagus officinalis — på stranden vid Blykobbeåens utlopp.

Luzula multiflora Lej. β *congesta* (Thuill.) Lej. — ax oskaftade, samlade till ett hufvud. Förekommer i Almindingen vid "Kohullet".

Potamogeton natans f. *fluvialis* Tiselius exc. N:o 3 — Styrsgaard.

P. alpinus Balb. f. *viridis* Tis. exs. N:o 14 — Blykobbe-aa.

P. gramineus f. *typica* Tis. exs. N:o 20 — Styrsgaard.

P. gramineus f. *normalis* Tis. exs. N:o 22 — Aaremyre.

P. polygonifolius Pourr. f. *sphagnophila* — blad ljusgröna, bredt ovala eller bredt äggrunda med oftast tvär eller till och med något hjärtlik bas, deras skaft oftast kortare än skifvorna. Förekommer rikligt bland Sphagna i Sosemyre. Påminner starkt om *Pot. coloratus*. Stjelken är kort, stamleden korta. Bladskifvorna, som äro af olika storlek, längd och bredd, hafva följande mått: 60×35 , 50×35 , 35×25 , 25×15 mm. De flesta bladskäften äro af skifvans halfva längd, många uppnå endast hennes tredjedel, åter andra äro af samma längd och endast sällan är skaftet något längre än skifvan. Axskaftet är före blomningen bågliket nerböjdt. Axen 2—2,5 cm. långa. Nötterna vid torkning röda. Hör väl under *γ amphibia* Fr. Nov., men har af mig uppställts såsom egen form, då Fries med detta namn betecknar alla former, som sakna nedsänkta blad ("foliis submersis stituitur").

I en djup torfgraf i samma myr växte äfvenledes *Pot. polygonifolius*; här blir hela växten robust, stjelken når en längd af 0,5 meter, flytbladen erhålla längre skaft, de öfre få hjärtlik bas och de nersänkta bladen utbildas normalt. Den öfverensstämmer med *v. latifolia* F. l. c.

Carex hornschurchiana × *Æderi*. Vallensgaards mosse. Då endast ett exemplar anträffades och då hybrididen ej förut är funnen i Skandinavien eller Danmark, anser jag mig böra uppskjuta den detaljerade beskrifningen till ett annat tillfälle. Här endast

några ord om den! Habitueelt liknar den de former, som i flororna benämnas *C. lepidocarpa* Tausch. Det nedre honaxet är skaftadt, långt skildt från det mellersta, detta oskaftadt, fäst 2 cm. nedom det öfversta, alla korta och bredt ovala; de flesta fruktgömmen uppblåsta, krökta och nerböjda; det öfversta stråbladet med tydligt bladöra (derigenom skild från *C. flava* och *C. Ederi*). Från *C. flava* × *hornschuchiana* afviker den genom mycket kortare spröt och smalare blad (endast 2 mm. breda).

C. muricata L. *microcarpa* Neum. (i Göteborgs Vetenskaps och Vitterhetssamhälles handl. år 1884) — mellan Fävogten och Almegaard.

Bromus patulus M. & K. — vid Aaremyre på ett svedjeland i stor mängd.

Triticum junceum × *repens a subjunceum* Neum. — vid Blykobbeans utlopp; *v. obtusiuscula* Lge — mellan Rönne och Pythuset.

Glyceria maritima Wahlb. — På stranden ej långt från Nexö. Ny för Bornholm. Liten och lågväxt, (*f. nana* Lge), antagligen förvexlad med den på ön allmänna *G. distans*. Endast ett individ befanns, bland en stor mängd *G. distans*, tillhöra *G. maritima*.

Equisetum arvense var. *nemorosum* A. Br. — Wallemsgaard.

Literaturofversigt.

Chodat, R., Monographia Polygalacearum. P. II. Genève 1893 (Mém. Soc. phys. et d'hist. n. Genève XXXI). 500 s. + 23 pl.

De svenska *Polygala*-arterna äro i detta arbete 3.

1. *P. serpyllacea* Weihe (*P. depressa* Wend.)

2. *P. vulgaris* L. I Genuina med *f. trichoptera* ("habitus sp. genuinæ sed alæ late obovato-lanceolatæ margine conspicue ciliatæ", Stockholm, t. 33 f. 1) — var. *oxyptera*, *f. septentrionalis* ("alæ lanceolatæ, in fructu quam capsula

fere angustiores, acutissimæ eam multo superantes", Scania; prope Holmiam. II Subsp. *comosa* (Schk.) (Förf. tyckes icke varit i tillfälle att få se några ex. här af från Skandinavien).

3. *P. amarella* Cranz. (*P. amara* auct. Linnés art skulle endast förekomma i Österrike) med var. *vulgatissima* (*P. amara* C. subvar. *alpestris* Borbas, Koch Syn. III ed. p. 241) "Robusta foliis rosularum sæpius obovate-cuneatis, caulibus numerosis erectis, racemis elongatis, rachi crassa; alæ ovato-oblongæ basi leviter cuneata corollam æquantés in anthesi ad 4 mm. longæ, sepalis ellipticis tubo æquilongis. Alæ in fructu capsulam æquantés vel superantes et quam ea paulo angustiores. Capsula variabilis."

Briquet, J., Monographie du genre *Galeopsis*. (Mém. cour. et mémoir. d. sav. étrang. publ. par l'Acad. r. d. scienc., d. lett. et beauxarts de Belg. Tome LII, 1893, 323 pp. 4:0).

Ur denna stora monografi vilja vi nu, fastän något sent, endast meddela de benämningar förf. använder för de i Skandinavien förekommande formerna. Han tyckes sett endast ett fåtal ex. från Skandinavien.

1. *Galeopsis Ladanum* L. subsp. *angustifolia* (Ehrh.) Gaud. med öfvergångsformer mellan v. *Kernerii* Briq. och v. *orophila* (Timbal-Lagrave) Briq., hvilka båda varr. skiljas på längden af fodertänderna. — 2 subsp. *intermedia* (Will.) Briq.

2. *G. pubescens* Bess. β *Carthusianorum* Briq. från Norge, folia angustiora, basi cuneiformia et in petiolum extenuata. (Hos v. *genuina*: folia lata, basi rotundata vel cordata).

3. *G. speciosa* Miller. 1. subsp. *sulfurea* (Reichb.) Briq. (anföres ej från Skandinavien) (folia latiora, basi brevissime extenuata, rotundata vel subcordiformia). — 2. subsp. *speciosa* Briq. v. *speciosa* Briq. (folia angustiora, basi cuneiformia et in petiolum longe extenuata) = *G. versicolor* auct. — 3. subsp. *pallens* Briq. v. *pallens* Briq. (*G. Tetrahit* v. *pallens* Fries).

4. *G. Tetrahit* L. 1. subsp. *genuina* (Mutel) Briq. (*G. Tetrahit* subsp. *primaria* Fries). a. Formæ elatæ, habitu robusto, floribus sæpius purpureis quam albis, præsertim in planitiibus vel in locis infer. habitantibus; — hit hör var. *silvestris* Schlechtend. — b. Formæ reductæ, habitu debiliore, foliis minoribus, floribus sæpius albis quam purpureis, præsertim in montibus et subalpinibus vegetantes; hit hör v. *præcox* (Jord.) Rapin, tagen af ZETTERSTEDT vid Jönköping

(jente öfvergångsformer till den mera smalbladiga v. *Verloti* (Jord.) Briq.). (De af Lange uppställda värr., *a rosea* och *β pallida* omnämnas ej i arbetet). — 2. subsp. *bifida* Fries v. *bifida* (Boenn.) Lejeune et Court.

Smärre notiser.

Vetenskapsakademien d. 12 febr. Till införande i handlingarne antogs följande afhandling "Some new and little known mosses from the West-coast of Afrika" af ingenjör P. DUSÉN, samt i bihanget "Die Xyriadacéen der ersten Regnellschen Expedition" af amanuensen G. O. MALME, "Ueber das fossile Verkommen der *Brasenia purpurea* Mich. in Russland und Dänemark" af doc. Gunnar Andersson, och i Öfversigten "Jemtlands fanerogamer och ormbunkar" af lektor P. OLSSON.

D. 11 mars. Prof. WITTRICK redogjorde för de till akademien inkomna berättelserna öfver resor i botaniskt ändamål, hvilka företagits med understöd af akademien, af lic. ALFVENGREN, doc. HEDLUND, dr. JOH. ERIKSON, dr. G. O. MALME, samt anmälde att prof. J. P. NORRLIN till Riksmuseum förärat de af honom i ett fåtal ex. utgifna värdefulla exsiccatverken "Herbarium Pilosellarum Fenniae" och "Hieracia exsiccata". Till införande i Öfversigten antogs en uppsats af doc. H. O. JUEL, Mycologische Beiträge V.

Fysiografiska sällskapet d. 11 mars. Prof. AGARDH redogjorde för fortsättningen af sitt arbete "Analecta botanica", som antogs till införande i Handlingarne.

Societas pro Fauna & Flora fennica. Den 1 Febr. 1896. — Prof. SÆLAN meddelade uppgifter om förekomsten af *Thlaspi alpestre* i Helsingforstrakten.

Den 7 Mars. Rektor BRENNER förevisade ex. af *Sonchus oleraceus* var. *albiflora* Rupr. fr. Nyland och

anmälte till publikation en uppsats med titel; "Lichenologin i Finland 1673—1896".

Stud. W. BORG framlade den för floran nya *Salix rosmarinifolia* $\times$ *vagens* samt meddelade uppgifter om några sällsynta fanerogamers utbredning i södra Tavastland.

Bytesanstalter för kryptogamer. De förutvarande internationella bytesanstalterna hafva vanligen endast befattat sig med fanerogamer eller betraktat kryptogambytet som bisak. Emedan efter SKOFITZ's död bytesanstalten i Wien öfvergick till DÖRFLEK och kryptogamerna uteslötos från bytet, har JOSEF BRUNNTHALER nu stiftat *Wiener Kryptogamen Tauschanstalt* (Wiedner Hauptstrasse 91, Wien IV). Han använder pointsvärdering, som han anser DÖRFLEK först hafva infört; men vi här i Sverige veta ju att den här användts sedan lång tid tillbaka. Äfven mikroskopiska preparat komma att bli föremål för byte, specielt alger preparerade efter Pfeiffers metod. — I England har E. H. WADDELL föreslagit (i Journ. of Bot. 1896) att bilda en "Exchange Club for Mosses and Hepaticæ", ifall tillräckligt många deltagare anmäla sig.

Svampsamling. Fil. Kand. S. ROMELL (Stockholm, Stureg. 56) har nyligen utgifvit fasc. II af "*Fungi exsiccati præsertim scandinavica*" (pris 15 kr.) och ämnar utgifva sådana svampar, som endast kunna erhållas i ett mycket ringa antal ex., i ett särskildt exsiccaterk, benämndt "*Fungi Rariores Exsiccati*" för ett pris af 5 kr. pr decade, inclus. frakt.

Undertecknad har upphört att vara ordinarie referent af svensk botanisk litteratur för *Botanisches Centralblatt*.

Heidelberg i Febr. 1896.

R. Jungner.

Botaniska uppsatser, publicerade i Sverige, refereras af undertecknad i *Botanisches Centralblatt*, om de till honom insändas under adress:

Dr. A. Y. Grevillius,
Botanisches Institut, Münster i. W.

Jerntrådspressar för 3 kr. hos

Nygren & Åhlin i Karlstad.

Hos Frans Svanström & Co

Stockholm Myntgatan 1.

kan erhållas:

Grått blomprensingspapper	format 405×470 mm.	Pris pr ris	3,—
Hvitt	” ”	360×445 ” ” ”	10,—
Herbariepapper N:o 8.	hytt färgton	240×400 ” ” ”	4,50
” ” ” 11,	blå ”	285×465 ” ” ”	7,75
” ” ” 13,	hvit ”	285×465 ” ” ”	9,—

Obs! De båda sistnämnda sorterna användas vid Riksmusei Botaniska afdelning.

Botanisir-

— Büchsen, — Spaten und — Stöcke, —

Lupen, Pflanzenpressen,

Drahtgitterpressen M. 2,25 und M. 3, zum Umhängen
M. 4,50, Neu! mit Drückfedern M. 4,50.

Illustr. Preisverzeichniss frei!

Fried. Ganzenmüller in Nürnberg.

Innehåll.

EKSTAM, O., Om ett af Dr. A. Y. Grevillius funnet "abnormt fall af skottbildning hos *Antennaria dioica* (L.) Gärtn.", s. 49.

LINDMAN, A. M., *Polygonum aviculare* L. f. *litoralis* (Link) i Skandinavien, s. 75.

Lunds botaniska förenings förhandlingar, s. 51.

NEUMAN, L. M., Anteckningar från en botanisk resa till Bornholm, s. 85.

PERSSON, JOHN, Bidrag till Vestergötlands och Bohusläns mossflora, s. 81.

SIMMONS, H. G., Några bidrag till Färöarnes flora, s. 65.

WULFF, TH., JR., Some remarks on the flora of the Isle of Wight, England, s. 53.

Literaturöfversigt s. 92.

Smärre notiser s. 94.